

Raadsbesluit

Onderwerp: Programma Water en Riolering 2022 t/m 2026

Samenvatting raadsvoorstel

De Omgevingswet is uitgesteld en wordt naar verwachting 1 juli 2022 ingevoerd. Met het programma Water en Riolering 2022 t/m 2026 sorteren we voor op deze nieuwe Omgevingswet. Onze watertaken hebben we in dit programma uitgewerkt en verbonden met opgaven uit andere domeinen. De ambities en doelstellingen uit de Almelose Omgevingsvisie en de Almelose Klimaatadaptatiestrategie zijn in dit programma uitgewerkt tot maatregelen. Tot het moment dat de Omgevingswet is ingevoerd fungeert dit programma als Gemeentelijk Rioleringsplan. Het vormt daarmee ook de onderbouwing voor de rioolheffing.

De Raad van de Gemeente Almelo:

Gezien het voorstel van burgemeester en wethouders;

Besluit:

1. het Programma Water en Riolering 2022 t/m 2026 (reg.nr. 02/intern 79463) en het kostendekkingsplan (compacte versie) (reg.nr. 02/intern 79464) vast te stellen;
2. het Programma Water en Riolering 2022 t/m 2026 tot de invoering van de Omgevingswet, naar verwachting op 1 juli 2022, te gebruiken als Rioleringsplan overeenkomstig artikel 4.22 van de Wet Milieubeheer, ter vervanging van het huidige rioleringsplan (Raad-2106898);
3. met inwerkingtreding van de Omgevingswet het Programma Water en Riolering 2022 t/m 2026 als onverplicht programma inwerking te laten treden;
4. overeenkomstig het Programma Water en Riolering 2022 t/m 2026 en het kostendekkingsplan voor de ambities voor een toekomstgerichte en klimaatrobuuste inrichting van de openbare ruimte de volgende uitgangspunten te hanteren:
 - a. data-gedreven werken;
 - b. gebiedsgericht werken;
 - c. samen te werken met de stad (participatie);
5. voor de ambities en beleidskaders voor het stedelijk water de volgende uitgangspunten te hanteren:
 - a. voor afvalwater:
 - i. we zorgen dat onze systemen goed functioneren en kijken of we verbeteringen kunnen realiseren;
 - ii. we voorkomen dat afvalwater in het leefmilieu terecht komt;
 - b. voor hemelwater:
 - i. we houden vast aan de trits vasthouden, bergen en dan pas afvoeren, ook op particulier terrein;
 - ii. we streven waar mogelijk naar bovengrondse maatregelen (bv wadi's) en maken daarvoor een integrale afweging van de beschikbare ruimte;
 - iii. we werken aan een klimaatrobuuste inrichting, na een integrale belangenafweging ontstienen en vergroenen we waar mogelijk de verharde oppervlakken in de openbare ruimte;

- iv. waar de grondwaterstand dat toelaat willen we hemelwater zoveel mogelijk infiltreren;
 - c. voor grondwater:
 - i. hoge grondwaterstanden mogen niet leiden tot schade of gezondheidsrisico's;
 - ii. we werken aan het verminderen van de aanwezige structurele overlast;
 - iii. we voorkomen nieuwe grondwaterproblemen door op plekken waar dat aan de orde is niet te bouwen, of voldoende hoog te bouwen;
 - iv. waar mogelijk vergroten we de sponswerking van de bodem en nemen we maatregelen om water langer vast te houden;
 - d. voor oppervlaktewater:
 - i. oppervlaktewater zien we als een integraal onderdeel van het stedelijk watersysteem;
 - ii. we zetten het oppervlaktewater ook in voor berging en afvoer van overtollig hemelwater om water op straat-situaties te voorkomen;
 - iii. we streven naar meer water in de stad en maken daarvoor een integrale afweging van de beschikbare ruimte;
 - iv. we zetten in op het vergroten van de belevings- en gebruikswaarde;
 - v. we zetten het oppervlaktewater ook in voor regulering van het grondwater;
 6. in het kader van doelmatigheid en betaalbaarheid de volgende optimalisaties door te voeren:
 - a. de riolering minder intensief te inspecteren en te reinigen;
 - b. drukriool in het buitengebied bij vervanging te voorzien van signaleringslamp;
 - c. in nader te bepalen gebieden optimaal werk-met-werk te maken (gebiedsgericht werken) en in andere gebieden meer te relinen dan te vervangen;
 7. op basis van het programma en het kostendekkingsplan in te stemmen met de volgende beleidskaders:
 - a. we gaan door met het afkoppelen van verhard oppervlak, gemiddeld 2 hectare per jaar;
 - b. we gaan door met het stimuleren van groene daken en passen de bijdrage van € 21,73 per m² (prijspeil 2022) jaarlijks aan overeenkomstig het percentage van de wijziging van de rioolheffing, beschikbaar budget is € 25.000 per jaar;
 - c. we gaan werken aan bewustwording en stimuleren van inwoners, bedrijven en corporaties voor klimaatmaatregelen op eigen terrein;
 - d. we gaan door met de optie voor ontwikkelaars om de hemelwaterberging in inbreidingslocaties af te kopen voor een vast bedrag van € 2.428,- per m³ (prijspeil 2022) en dit bedrag jaarlijks aan te passen overeenkomstig het percentage van de wijziging van de rioolheffing;
 - e. bij het uitvoeren van grondwatermaatregelen wegen we kritisch af of normgerichte maatregelen daadwerkelijk uitgevoerd moeten worden;
 - f. bij water op straat maken we onderscheid in de gradaties hinder (0-30 min), ernstige hinder (30-120 min) en overlast (> 120 min), uitgaande van een bui die eens per 2 jaar optreedt;
 - g. voor de hemelwateropgave continueren we de bergingseisen van 20 mm voor een inbreidingslocatie en 40 mm voor een uitbreidingslocatie;
 - h. nieuwe ontwikkelgebieden groter dan 1 hectare zijn zelf verantwoordelijk voor bergen van water op eigen terrein;
 8. De huidige heffingsgrondslag van de rioolheffing met een eigenaren- en een gebruikersdeel voor één of meerpersoonshuishoudens te handhaven en het tarief jaarlijks te verhogen conform het kostendekkingsplan.
-

Gedaan in de openbare vergadering van 25 januari 2022,

de griffier,

Handwritten signature in blue ink, appearing to read 'K.D. Handstede'.

drs. K.D. Handstede

de burgemeester,

Handwritten signature in blue ink, consisting of a large loop followed by a horizontal line and a final flourish.

A.J. Gerritsen

Naam: M. Roordink
Datum: 23 november 2021
Team/teamonderdeel: Adviespool/Team Advies
Telefoonnummer: 541451

Voorstel aan de raad

Onderwerp
Portefeuillehouder

Programma Water en Riolering 2022 t/m 2026
E.J.F.M. van Mierlo

Samenvatting raadsvoorstel

De Omgevingswet is uitgesteld en wordt naar verwachting 1 juli 2022 ingevoerd. Met het programma Water en Riolering 2022 t/m 2026 sorteren we voor op deze nieuwe Omgevingswet. Onze watertaken hebben we in dit programma uitgewerkt en verbonden met opgaven uit andere domeinen. De ambities en doelstellingen uit de Almelose Omgevingsvisie en de Almelose Klimaatadaptatiestrategie zijn in dit programma uitgewerkt tot maatregelen. Tot het moment dat de Omgevingswet is ingevoerd fungeert dit programma als Gemeentelijk Rioleringsplan. Het vormt daarmee ook de onderbouwing voor de rioolheffing.

Voorgesteld raadsbesluit

1. het Programma Water en Riolering 2022 t/m 2026 (reg.nr. 02/intern 79463) en het kostendekkingsplan (compacte versie) (reg.nr. 02/intern 79464) vast te stellen;
2. het Programma Water en Riolering 2022 t/m 2026 tot de invoering van de Omgevingswet, naar verwachting op 1 juli 2022, te gebruiken als Rioleringsplan overeenkomstig artikel 4.22 van de Wet Milieubeheer, ter vervanging van het huidige rioleringsplan (Raad-2106898);
3. met inwerkingtreding van de Omgevingswet het Programma Water en Riolering 2022 t/m 2026 als onverplicht programma inwerking te laten treden;
4. overeenkomstig het Programma Water en Riolering 2022 t/m 2026 en het kostendekkingsplan voor de ambities voor een toekomstgerichte en klimaatrobuuste inrichting van de openbare ruimte de volgende uitgangspunten te hanteren:
 - a. data-gedreven werken;
 - b. gebiedsgericht werken;
 - c. samen te werken met de stad (participatie);
5. voor de ambities en beleidskaders voor het stedelijk water de volgende uitgangspunten te hanteren:
 - a. voor afvalwater:
 - i. we zorgen dat onze systemen goed functioneren en kijken of we verbeteringen kunnen realiseren;
 - ii. we voorkomen dat afvalwater in het leefmilieu terecht komt;
 - b. voor hemelwater:
 - i. we houden vast aan de trits vasthouden, bergen en dan pas afvoeren, ook op particulier terrein;
 - ii. we streven waar mogelijk naar bovengrondse maatregelen (bv wadi's) en maken daarvoor een integrale afweging van de beschikbare ruimte;
 - iii. we werken aan een klimaatrobuuste inrichting, na een integrale belangenafweging ontstenen en vergroenen we waar mogelijk de verharde oppervlakken in de openbare ruimte;
 - iv. waar de grondwaterstand dat toelaat willen we hemelwater zoveel mogelijk infiltreren;
 - c. voor grondwater:
 - i. hoge grondwaterstanden mogen niet leiden tot schade of gezondheidsrisico's;
 - ii. we werken aan het verminderen van de aanwezige structurele overlast;

- iii. we voorkomen nieuwe grondwaterproblemen door op plekken waar dat aan de orde is niet te bouwen, of voldoende hoog te bouwen;
- iv. waar mogelijk vergroten we de sponswerking van de bodem en nemen we maatregelen om water langer vast te houden;
- d. voor oppervlaktewater:
 - i. oppervlaktewater zien we als een integraal onderdeel van het stedelijk watersysteem;
 - ii. we zetten het oppervlaktewater ook in voor berging en afvoer van overtollig hemelwater om water op straat-situaties te voorkomen;
 - iii. we streven naar meer water in de stad en maken daarvoor een integrale afweging van de beschikbare ruimte;
 - iv. we zetten in op het vergroten van de belevings- en gebruikswaarde;
 - v. we zetten het oppervlaktewater ook in voor regulering van het grondwater;
- 6. in het kader van doelmatigheid en betaalbaarheid de volgende optimalisaties door te voeren:
 - a. de riolering minder intensief te inspecteren en te reinigen;
 - b. drukriool in het buitengebied bij vervanging te voorzien van signaleringslamp;
 - c. in nader te bepalen gebieden optimaal werk-met-werk te maken (gebiedsgericht werken) en in andere gebieden meer te relinen dan te vervangen;
- 7. op basis van het programma en het kostendekkingsplan in te stemmen met de volgende beleidskaders:
 - a. we gaan door met het afkoppelen van verhard oppervlak, gemiddeld 2 hectare per jaar;
 - b. we gaan door met het stimuleren van groene daken en passen de bijdrage van € 21,73 per m² (prijspeil 2022) jaarlijks aan overeenkomstig het percentage van de wijziging van de rioolheffing, beschikbaar budget is € 25.000 per jaar;
 - c. we gaan werken aan bewustwording en stimuleren van inwoners, bedrijven en corporaties voor klimaatmaatregelen op eigen terrein;
 - d. we gaan door met de optie voor ontwikkelaars om de hemelwaterberging in inbreidingslocaties af te kopen voor een vast bedrag van € 2.428,- per m³ (prijspeil 2022) en dit bedrag jaarlijks aan te passen overeenkomstig het percentage van de wijziging van de rioolheffing;
 - e. bij het uitvoeren van grondwatermaatregelen wegen we kritisch af of normgerichte maatregelen daadwerkelijk uitgevoerd moeten worden;
 - f. bij water op straat maken we onderscheid in de gradaties hinder (0-30 min), ernstige hinder (30-120 min) en overlast (> 120 min), uitgaande van een bui die eens per 2 jaar optreedt;
 - g. voor de hemelwateropgave continueren we de bergingseisen van 20 mm voor een inbreidingslocatie en 40 mm voor een uitbreidingslocatie;
 - h. nieuwe ontwikkelgebieden groter dan 1 hectare zijn zelf verantwoordelijk voor bergen van water op eigen terrein;
- 8. De huidige heffingsgrondslag van de rioolheffing met een eigenaren- en een gebruikersdeel voor één of meerpersoonshuishoudens te handhaven en het tarief jaarlijks te verhogen conform het kostendekkingsplan.

Inleiding

Volgens de Wet Milieubeheer is elke gemeente verplicht om een Rioleringsplan op te stellen en door de raad te laten vaststellen. Bij invoering van de Omgevingswet vervalt die verplichting en wordt het Rioleringsplan uitgewerkt via de Omgevingsvisie, in een Omgevingsprogramma en het Omgevingsplan. De invoering van de Omgevingswet zou plaatsvinden op 1 januari 2022 maar dit is inmiddels uitgesteld naar 1 juli 2022. Via de raadsbrief met kenmerk Raad-2106903 hebben wij u op de hoogte gebracht van het proces wat we hebben doorlopen om te voldoen aan de huidige wetgeving en voor te sorteren op nieuwe wetgeving.

Op 7 december 2021 heeft de raad besloten om het huidige verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) te verlengen tot het Programma Water en Riolering 2022 t/m 2026 is vastgesteld. Zie ook het raadsbesluit met kenmerk Raad-2106898. Het huidige beleid uit ons verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) zetten we voort in het Programma Water en Riolering 2022 t/m 2026 (PWR).

In het politieke beraad beeldvormend van 26 oktober 2021 is met de raad de dialoog gevoerd over de te volgen strategie (financiële kaders/dilemma's) voor de opgaven voor afvalwater (riolering), hemelwater, oppervlaktewater, grondwater en klimaat. De raad gaf aan zich te kunnen vinden in de drie voorstellen voor doelmatiger en efficiënter werken. Deze voorstellen zijn verwerkt in het PWR. Inwoners en bedrijven uit Almelo waren uitgenodigd om deel te nemen aan dit politieke beraad beeldvormend.

Op 22 juni 2021 heeft de raad de Almelose Klimaatadaptatiestrategie 2021 t/m 2025 vastgesteld. Zie raadsbesluit met kenmerk Raad-2106642. Deze strategie is mede tot stand gekomen via participatie met betrokken inwoners en als integraal onderdeel verwerkt in het PWR. De ambities en doelstellingen voor klimaat zitten verweven in de zorgplichten voor het stedelijke water.

Bij de totstandkoming van het PWR is gebruik gemaakt van decentraal participatiebeleid. Er is nauw samengewerkt met onze partners in de waterketen zoals het Waterschap Vechtstromen en de provincie Overijssel. Ook onze inwoners hebben bij de totstandkoming van de Almelose Klimaatadaptatiestrategie meegedacht over een klimaatrobuuste inrichting van ons watersysteem.

Het programma is overeenkomstig artikel 4.23 uit de Wet Milieubeheer als vGRP voorgelegd aan het waterschap Vechtstromen en de provincie Overijssel. Beide organisaties hebben gereageerd en de input is verwerkt.

Nieuwe werkwijze overeenkomstig Omgevingswet

Het Programma Water en Riolering is voor Almelo het eerste (niet verplichte) programma in het kader van de Omgevingswet. Een Omgevingsprogramma wordt normaal door het college vastgesteld op basis van de Omgevingsvisie die de raad heeft vastgesteld. Omdat het programma echter ook fungeert als een vGRP moet het door de raad worden vastgesteld. Het is soms wat lastig om exact aan te geven wat door de raad moet worden vastgesteld en wat door het college. Zekerheidshalve zijn de ogenschijnlijk uitvoeringstechnische zaken (beslispunten 6 en 7) overeenkomstig het huidige vGRP ook in dit raadsvoorstel opgenomen.

Beoogd effect

Het hebben van een actueel Programma Water en Riolering, dat zowel voldoet aan toekomstige nieuwe wetgeving (Omgevingswet) maar tot de inwerkingtreding van deze wet ook volstaat als verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan volgens de Wet Milieubeheer.

Zorgen dat de functies van het stedelijk watersysteem gewaarborgd blijven en daardoor een belangrijke bijdrage leveren aan een veilige en gezonde leefomgeving in Almelo, nu en in de toekomst.

Argumenten voor

2.1 Volgens wetgeving moeten we beschikken over een actueel vGRP

Tot de invoering van de Omgevingswet, naar verwachting 1 juli 2022, hebben we volgens de wet Milieubeheer (art. 4.22) de wettelijke verplichting om te beschikken over een actueel, door de raad vastgesteld vGRP. Het huidige vGRP is eind 2021 verlengd tot het PWR wordt vastgesteld. Vanaf vaststelling van het PWR fungeert deze, tot de Omgevingswet wordt ingevoerd, ook als vGRP. Alle wettelijke vereisten die aan een vGRP worden gesteld zijn verwerkt in het PWR.

2.2 Past binnen ingezet beleid

Het PWR sluit aan op het ingezette beleid vanuit het huidig vGRP, de Almelose Klimaatadaptatiestrategie en het doel uit het programma Duurzaamheid dat in 2022 de openbare ruimte in Almelo beter voorbereid is op en bestand tegen wateroverlast en hittestress. Uit de evaluatie blijkt dat we goed op koers liggen en er geen aanleidingen zijn onze ambities en doelen bij te stellen.

2.2 De ambities uit de Almelose Klimaatadaptatiestrategie zijn geïntegreerd

Overeenkomstig de Almelose Klimaatadaptatiestrategie willen we werken aan een toekomstgerichte en klimaatrobuuste inrichting. Deze ambities zijn geïntegreerd in het PWR.

3.1 Het voldoet aan de eisen die aan een programma worden gesteld

Het Programma Water en Riolering voldoet aan de voorwaarden van artikel 4.11 (niet verplicht programma) van de Invoeringswet Omgevingswet en kan gelijk worden gesteld aan een programma als bedoeld in artikel 3.4 van de Omgevingswet. Met andere woorden het kan na invoering van de Omgevingswet gebruikt worden als een programma in het kader van de Omgevingswet.

4.1 We kunnen doelmatiger en efficiënter werken

Met een gebiedsgerichte data-gedreven aanpak kunnen we per gebied een integrale afweging maken in welk gebied we aan de slag gaan. Dat doen we samen met de stad en we moedigen inwoners en bedrijven aan om zelf ook maatregelen te nemen. Hierdoor kunnen we in de gekozen gebieden optimaal werk-met-werk maken.

4.2 Niet elk gebied is hetzelfde

Door gebiedsgericht te werken kunnen we kosten besparen. We gaan integraal afwegen welk gebied de meeste prioriteit krijgt en we gaan ons daar op focussen. We kunnen zo optimaal werk-met-werk maken. Voor gebieden met lagere prioriteit maken we andere keuzes en zetten we in op kostenbesparing, bv meer relinen in plaats van vervangen.

5.1b-ii We willen hemelwater zo weinig mogelijk transporteren

Door hemelwater zoveel mogelijk op de locatie te houden waar het valt hoeven we het niet te transporteren en kunnen we het laten infiltreren in de bodem. Door dit bovengronds te doen werken we ook aan bewustwording en voorkomen we foutieve aansluitingen. In de zomer wordt het steeds droger en door hemelwater te infiltreren krijgen we minder droogteproblemen.

5.1b-iii Integrale belangen worden eerst afgewogen

Niet overal is ontsteden mogelijk. De ambitie en normen voor water zijn soms tegenstrijdig met andere thema's zoals bijvoorbeeld verkeer. Per gebied zal er een integrale belangenafweging gemaakt worden of ontsteden en vergroenen mogelijk is.

6.1 Is overeenkomstig uitkomsten politiek beraad beeldvormend van 26 oktober 2021

In het politieke beraad beeldvormend van 26 oktober 2021 is met de raad de dialoog gevoerd over de te volgen strategie (financiële kaders/dilemma's) voor de opgaven voor afvalwater (riolering), hemelwater, oppervlaktewater, grondwater en klimaat. De raad gaf aan zich te kunnen vinden in de drie optimalisatievoorstellen voor doelmatiger en efficiënter werken.

7.1 Afkoppelen helpt

Door het afkoppelen van verhard oppervlak van het riool kunnen we wateroverlast door overbelasting van het riool voorkomen en als we het infiltreren in de bodem ook droogteschade beperken. Tevens zorgt afkoppelen voor een efficiëntere werking van de rioolwaterzuiveringen.

7.2 Stimuleringsmaatregelen zijn nodig om mensen in beweging te krijgen

Door het inzetten van stimuleringsmaatregelen werken we aan bewustwording en kunnen we mensen in beweging krijgen om iets te doen op hun eigen terrein. Dat is belangrijk want circa 70% van het oppervlak van het stedelijk gebied is particulier eigendom. De gemeente kan het niet alleen.

7.3 Minimaal aantal m² voor subsidie groen dak is verlaagd

Bij de vereisten voor een subsidie voor de aanleg van een groen dak is het minimaal benodigde oppervlak op verzoek van de raad verlaagd van 20 m² naar 10 m².

8.1 Maatregelen passen binnen uitgezette koers van de rioolheffing

De maatregelen voor het uitvoeren van de zorgplichten en het klimaatrobuust maken van de openbare ruimte passen binnen de beschikbare financiële kaders en middelen en de volgens het huidige vGRP uitgezette koers voor de rioolheffing. Ze leiden niet tot een extra stijging van de rioolheffing.

Kanttekeningen

4.1 We hebben kaders vanuit de organisatie nodig om samen met de stad gebiedsgericht te kunnen werken

Vanuit het thema water kunnen we een aanzet maken voor het gebiedsgericht werken. Om echter echt efficiënt te kunnen werken hebben we vanuit de organisatie kaders nodig zodat alle thema's gebiedsgericht gaan werken. Dan pas kunnen we echt het optimale eruit halen.

4.2 Andere thema's kunnen minder meeliften

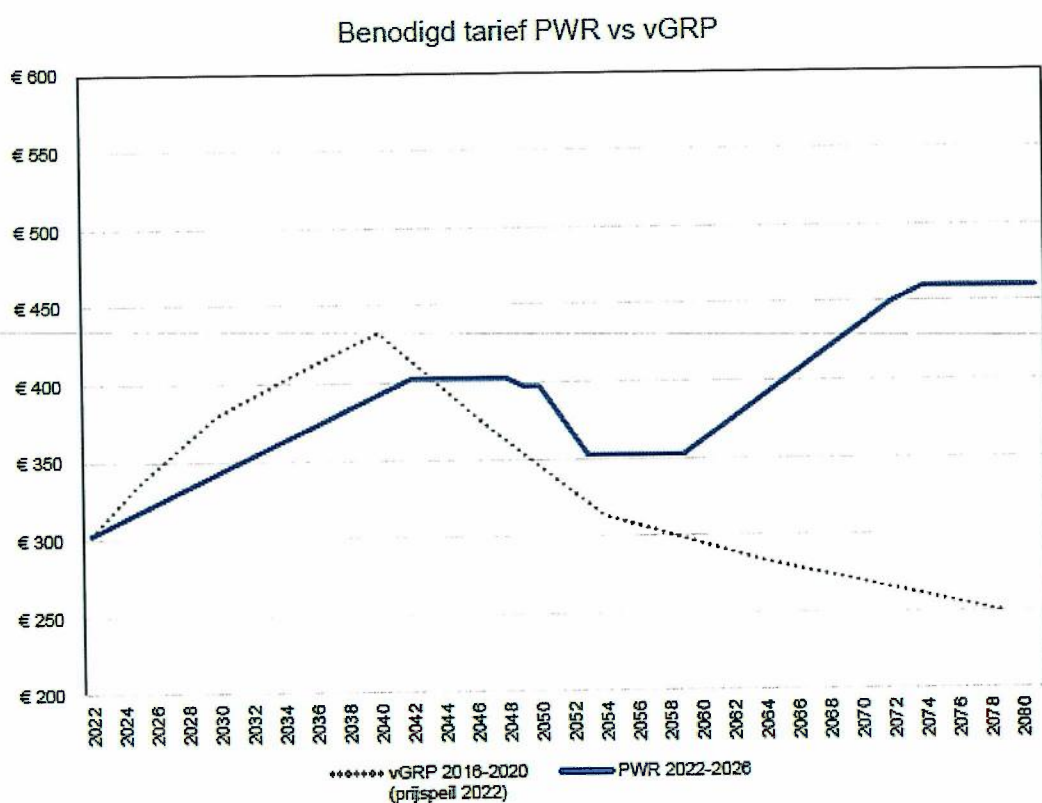
In gebieden waar de prioriteit om de openbare ruimte aan te pakken lager is gaan we de riolering waar mogelijk relinen in plaats van vervangen. Bovengronds zijn er dan vanuit riolering geen werkzaamheden nodig en dit betekent dat in die gebieden de kansen om werk-met-werk te maken kleiner zijn. Onderhoudswerkzaamheden aan verharding en groen kunnen dan minder meeliften met de rioleringswerkzaamheden.

5.1b Bovengronds kost meer ruimte

Bovengrondse oplossingen voor hemelwater, bv wadi's, kosten meer ruimte dan ondergrondse. De ruimte is schaars en bovengrondse oplossingen zijn daarom niet altijd inpasbaar.

Kosten, opbrengsten en dekking

Om onze rioleringszorg vorm te geven, hebben wij middelen nodig. Middelen bestaan zowel uit personele middelen als financiële middelen. De financiële doorvertaling van de ambities en maatregelen zijn verwerkt in het bijgevoegde kostendekkingsplan voor de rioolheffing. Uitgangspunt is een solide beleid ten aanzien van de financiering van onze strategie, uitgaven en inkomsten langjarig in balans te brengen en dit tegen een kostendekkend tarief aan te bieden. We kiezen daarbij voor een financieringsvorm waarbij de lasten deze planperiode beperkt stijgen om de grote vervangingsopgave vanaf 2039 te kunnen financieren. Dankzij een aantal optimalisaties, overeenkomstig de uitkomsten van het politiek beraad beeldvormend van 26 oktober 2021, is de stijging van de rioolheffing lager dan voorzien in het huidige verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP).

Vervolg

Het Programma Water en Riolering fungeert tot de invoering van de Omgevingswet als ons Rioleringsplan in het kader van de Wet Milieubeheer.

Na invoering van de Omgevingswet fungeert het als een onverplicht programma in het kader van de Omgevingswet.

Het kostendekkingsplan (rekenbestand) is voor de planperiode 2022 t/m 2026 de basis voor de begroting en de rioolheffing. Als bijlage is de compacte versie van het kostendekkingsplan toegevoegd. Het volledige kostendekkingsplan (reg.nr. 02/intern 79461 "2021116 Kostendekkingsplan rekenbestand") is uiteraard opvraagbaar maar is puur cijfermatig en telt circa 280 bladzijden.

Bijlagen

1. Programma Water en Riolering 2022 t/m 2026 (reg.nr. 02/intern 79463);
2. Kostendekkingsplan (compacte versie) (reg.nr. 02/intern 79464).

Burgemeester en Wethouders van Almelo, _____

de secretaris,
F.W. van Ardenne

de burgemeester,
A.J. Gerritsen
